

Někteří žáci nemají po ukončení základní povinné školní docházky dostatečnou znalost češtiny nezbytnou k tomu, aby mohli úspěšně zvládnout přijímací řízení a pokračovat ve studiu na střední škole. Mohou to být žáci, kteří do ČR přišli později a do ZŠ nastupovali ve vyšších ročnících, nebo neměli dostatečnou jazykovou přípravu, nebo přichází přímo ze zahraničí.

Pro takové žáky META realizuje díky dánský The Velux Foundations od roku 2016 roční intenzivní přípravný kurz češtiny před vstupem na SŠ. Během let se přístup ke kurzu, kurikulum i metody výuky postupně vytříbily. Poptávka po místech v kurzu bohužel neúměrně převyšuje nabídku, kurz by rádo využilo mnoho mladých z různých koutů republiky. Proto bychom rádi kurz začlenili do systému českého školství tak, aby byl dostupný pro všechny, kteří to potřebují.

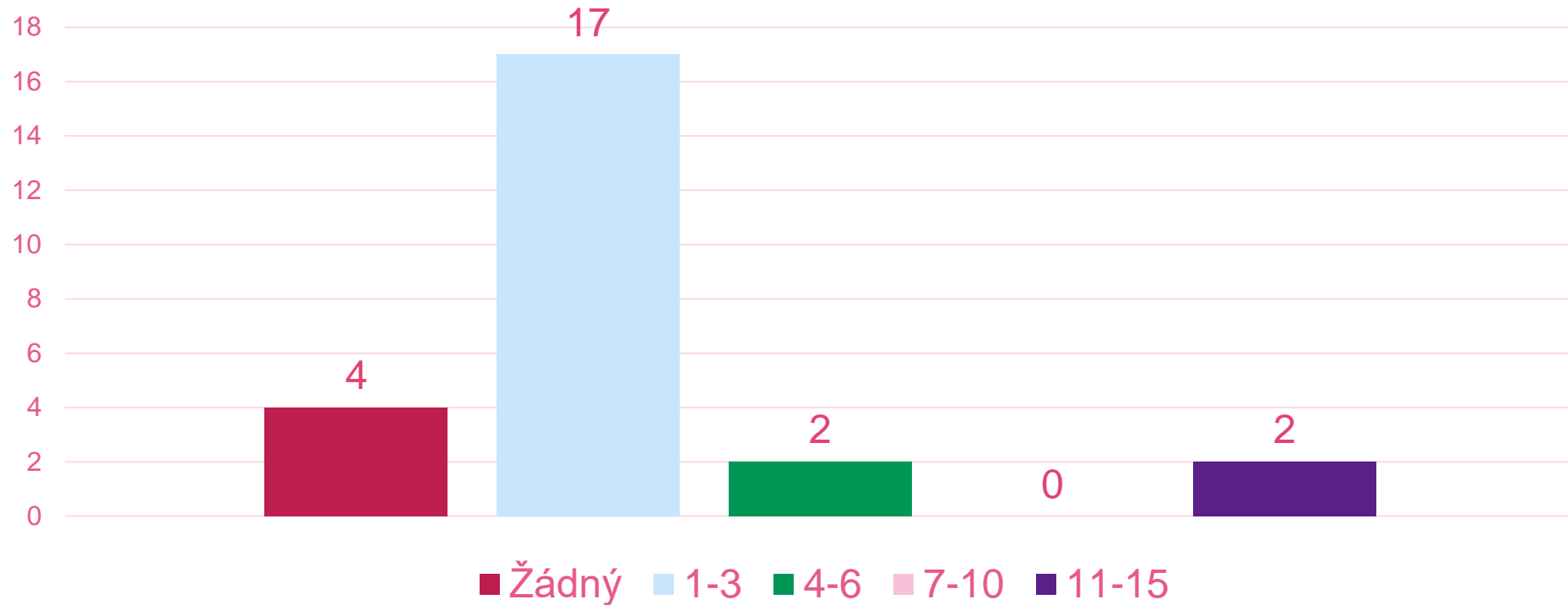
Formou dotazníků jsme se ptali pedagogů, kolika jejich žákům a studentům by takový roční kurz češtiny před vstupem na SŠ pomohl.

Dotazník vyplnilo:

- **25** pedagogů základních škol z 10 krajů
- **29** pedagogů středních škol z 8 krajů

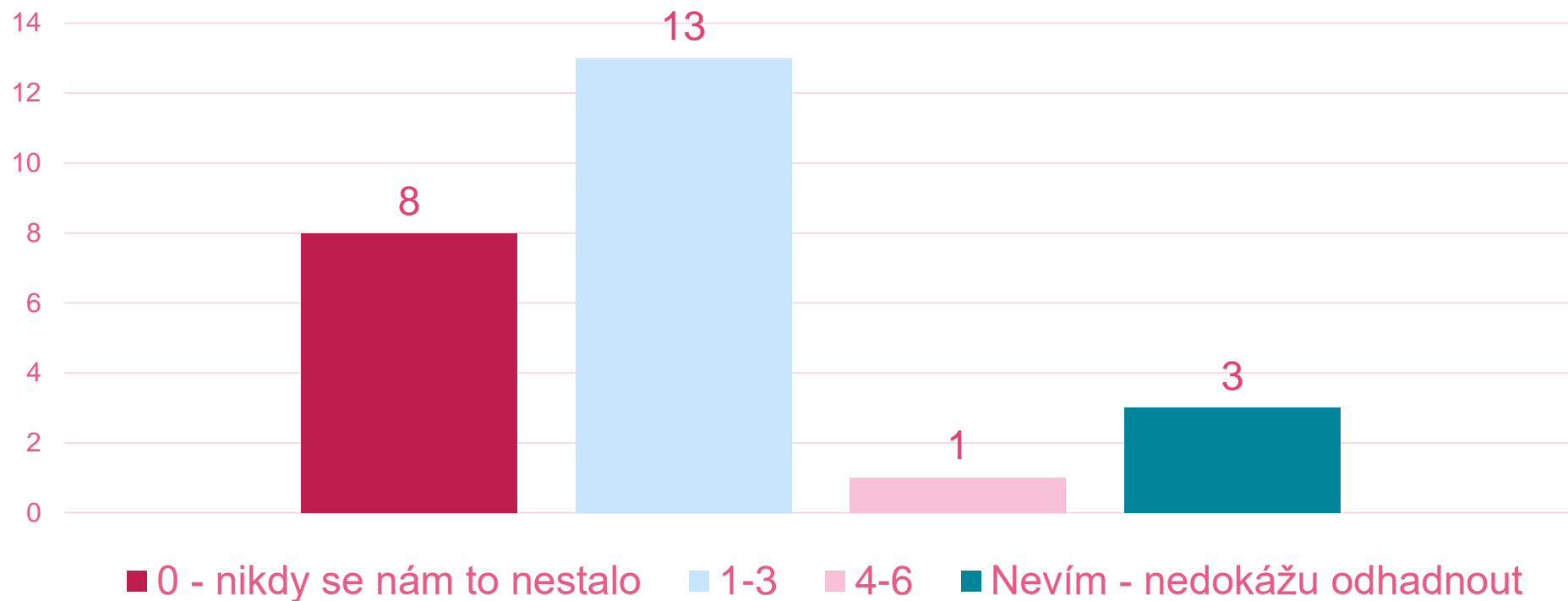
Jak to vidí ZŠ:

1. Kolik Vašich současných žáků 8. a 9. ročníků by podle Vás potřebovalo roční přípravný kurz češtiny ještě před vstupem na SŠ/SOU? (odhadem)

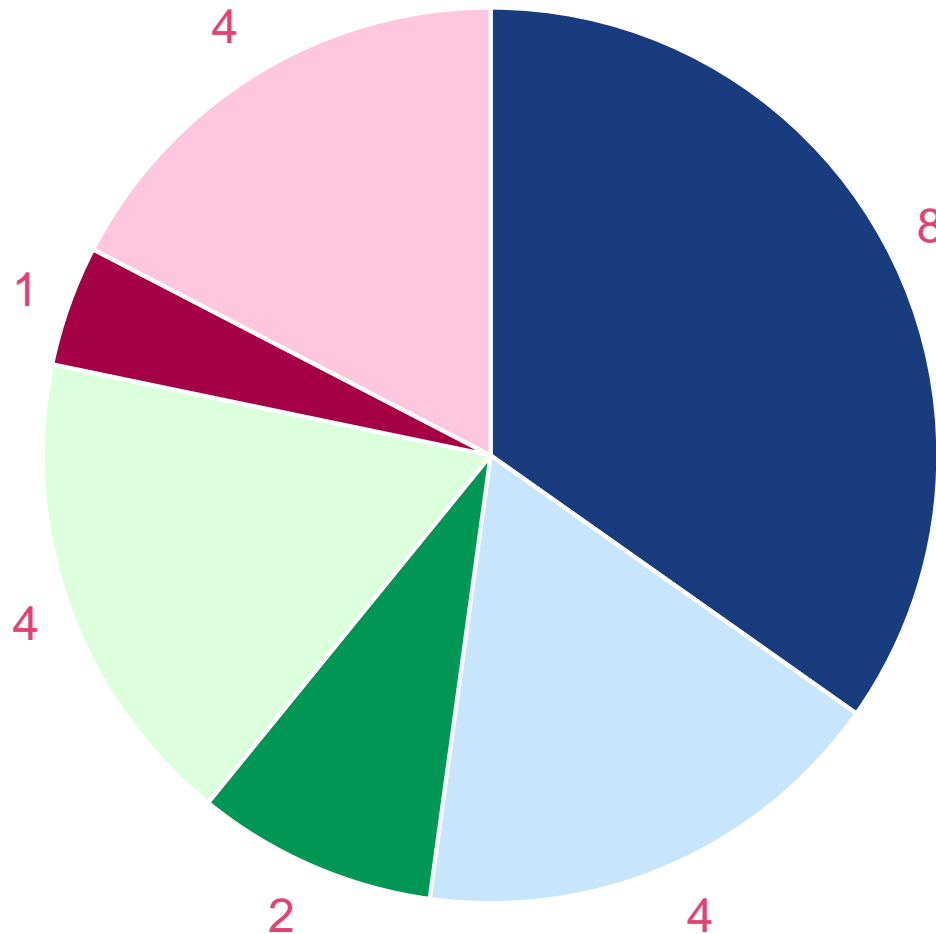
Z 25 základních škol je to tedy odhadem nějakých 47 - 93 žáků.

2. Kolik absolventů Vaší školy s OMJ v posledních 2 letech negativně ovlivnilo nastavení jednotných přijímacích zkoušek?

Z 25 základních škol negativně ovlivnilo nastavení jednotných přijímacích zkoušek celkem cca 17 - 45 žáků s OMJ.

3. Co to pro ně znamenalo? Např. volba jiného oboru než preferovaného, studium na SOU místo SŠ, nepokračování v dalším studiu na SŠ/SOU...

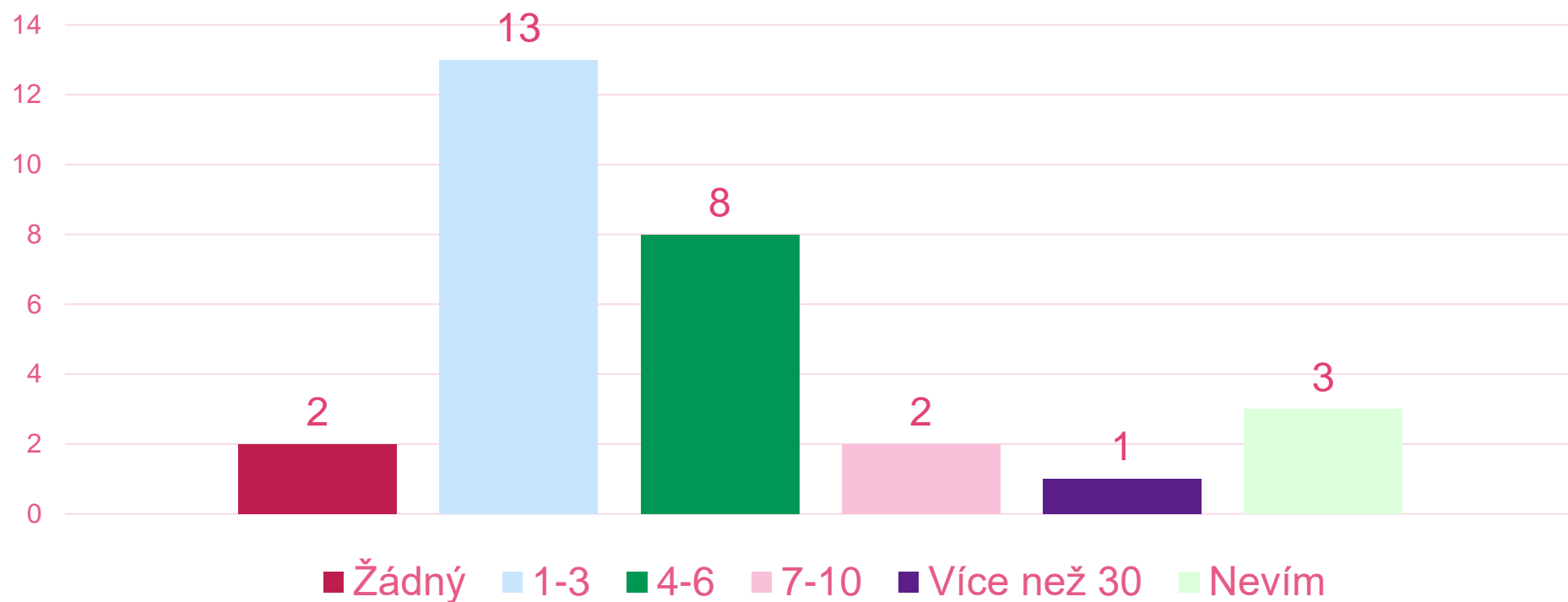

- Volba jiného oboru než preferovaného
- Studium na SOU nebo na soukromé škole místo na SŠ
- Prodloužení docházky na ZŠ/opakování ročníku
- Dostali se na vybraný obor
- Někde se umístili, případně šli pracovat do firmy k rodičům či příbuzným
- Nevím/takový žák u nás nebyl

Nejčastěji (8 odpovědí) pro žáky s OMJ jednotné přijímací zkoušky znamenaly volbu jiného oboru, než který preferovali. Ve čtyřech případech tito žáci šli studovat na učiliště, nebo na soukromou školu. Stejný počet odpovědí (4) hlásí, že se žáci na vybrané obory dostali. Ve dvou případech pak žáci strávili na ZŠ další rok.

Jak to vidí SŠ:

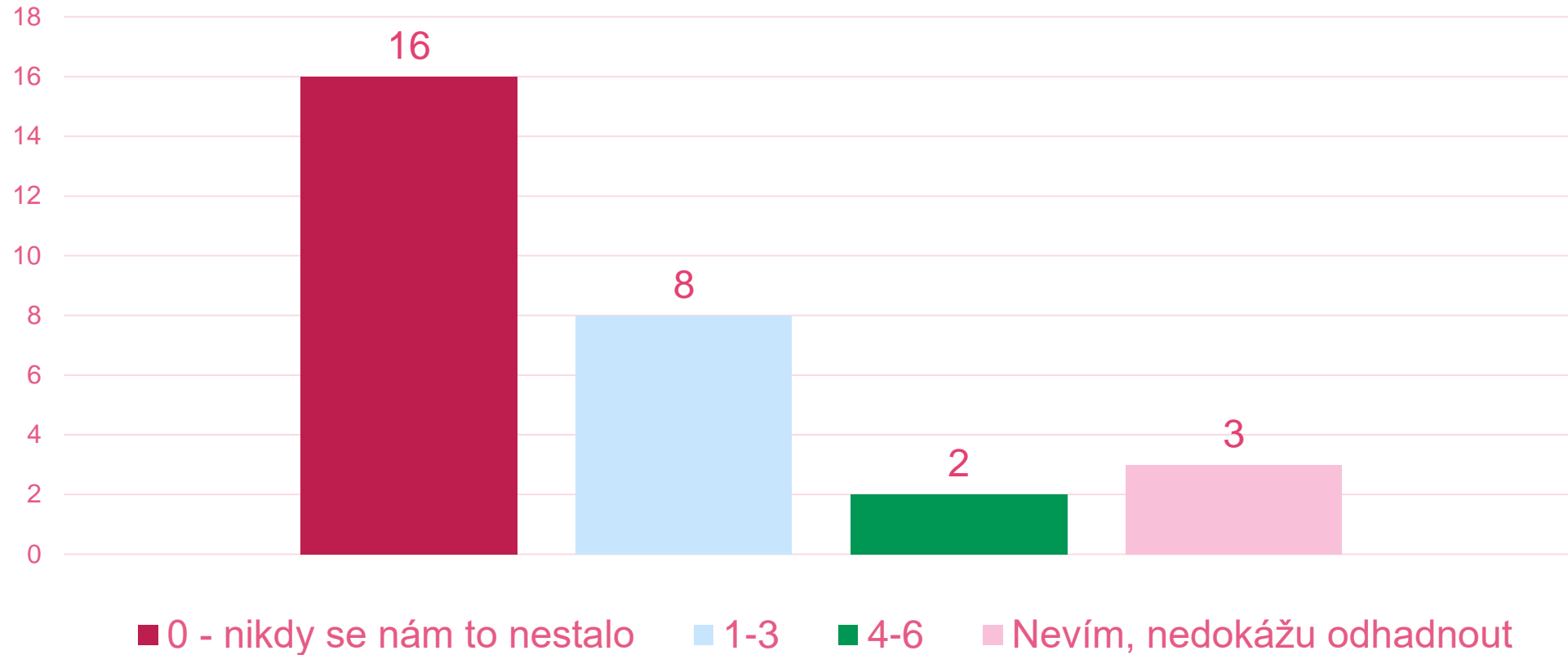
1. Kolik Vašich současných žáků (ze všech ročníků) by podle Vás potřebovalo roční přípravný kurz češtiny ještě před vstupem na Vaši SŠ/SOU (tedy v době, kdy na školu nastupovali)?

To je odhadem **89 - 137 žáků z 29 středních škol**, což odpovídá průměrně 3-5 studentům na jednu střední školu.

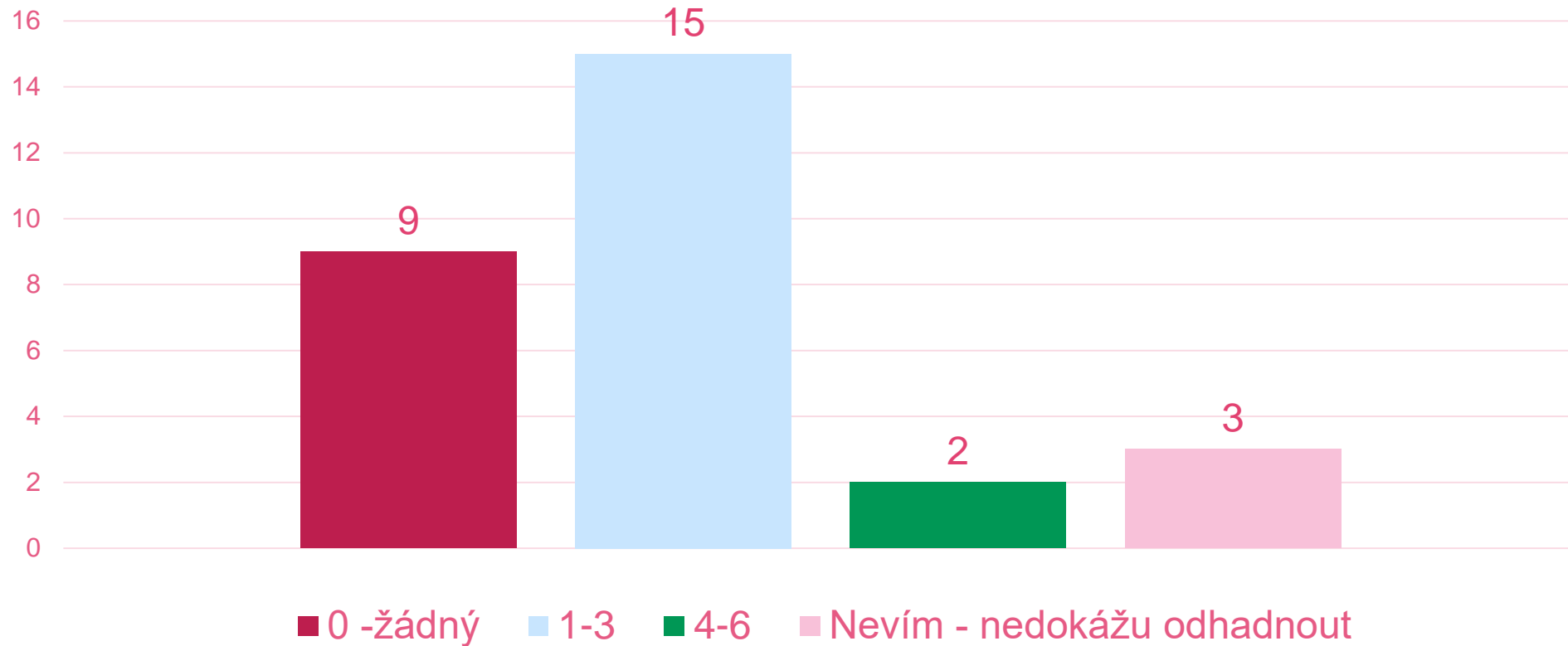

2. Kolik uchazečů s OMJ Vaše škola průměrně za rok nepřijme ke studiu z důvodu neznalosti nebo nedostatečné znalosti češtiny? (odhadem)

Tato otázka ukazuje, že školy odpovídající na tento dotazník z větší části kvůli neznalosti nebo nedostatečné znalosti češtiny uchazeče neodmítá. Otázkou však zůstává, zda je to způsobeno tím, že se takoví žáci na školu nehlásí. Nebo je to tím, že to o nich střední školy nevědí (u jednotných přijímacích zkoušek není ne/znalost češtiny rozpoznatelná, pokud škola s uchazeči v rámci školních kritérií nevede např. rozhovor).

3. Kolik žáků s OMJ průměrně za rok ukončí studium na Vaší škole z důvodu nedostatečné znalosti češtiny? (odhadem)

Více než polovina dotázaných uvádí, že za rok ukončí studium na jejich škole kvůli nedostatečné znalosti češtiny 1 až 3 studenti. Dvě školy odhadují počet takových studentů na 4 až 6. Ovšem 30 % dotázaných uvádí, že se to nestává žádnému studentovi jejich školy.

Z 29 středních škol jde tedy odhadem o 23 – 57 žáků, kteří za rok ukončí studium kvůli nedostatečné češtině.

Co říkají pedagogové?

Kromě uzavřených otázek jsme dali pedagogům prostor také k vlastnímu vyjádření k tématu. S laskavým svolením pedagogů citujeme autentické výpovědi:

Neúspěch je pro žáka kolem 15. roku věku ve většině případů velmi demotivující. Často o sobě pochybuje, přestává pracovat. Žák s OMJ má tuto situaci ještě mnohem komplikovanější, protože jeho pochybnosti se týkají nejen toho, zda na zvolený obor má nadání, ale také jestli jej dokáže vystudovat v pro něj cizím jazyce. Mnohdy to raději vzdá a zvolí nenáročnou školu nebo učiliště jen proto, že nemá žádnou zpětnou vazbu o tom, zda jeho případné ve škole souvisí s nedokonalou znalostí vyučovacího jazyka, nebo s ním samotným a jeho nadáním. Tedy hlavně aby nějakou "školu udělal". (...)

Tento kurz by mnohým velmi pomohl, protože po náročném 8. a 9. ročníku, kdy se musí učit mnohem více, aby dosáhli stejných výsledků jako "čeští spolužáci", by měli skutečný prostor na výuku češtiny jako cizího jazyka a ne jako vyučovacího předmětu. A to např. včetně reálií, lingvoreálií apod.

Učitelka ČDJ, ZŠ a MŠ Středočeský kraj

Děti s OMJ jsou často velmi chytré a snaživé, ale bohužel neznalost češtiny na úrovni rodilého mluvčího limituje jejich výběr SŠ a snižuje tak do budoucna plné využití jejich potenciálu v práci. Děti s OMJ musí často volit obory tzv. "pod jejich úroveň".

Učitelka ČDJ, ZŠ Moravskoslezský kraj

*Určitě by bylo vhodné začlenit přípravný kurz, protože jeho neznalost žáka značně omezuje v podstatě ve všech předmětech, ale i v začlenění do společnosti, či k lepšímu pochopení fungování daného systému země. **Žák by měl být veden systematicky a smysluplně, aby dosáhl lepších výsledků. A to může jen pod vedením školených pedagogů, kteří pracují s potřebnou metodikou a soustavně.** Ani asistent pedagoga, kterého může žák získat, nemůže zajistit tak dobré výsledky, i kdyby se snažil sebevíc. I když mají učitelé vypracovaný individuální plán pro daného žáka, **musí navíc svoji pozornost rozdělit mezi další žáky, žáky s PO, nadané žáky atd., a nemohou dát cizinci to, co by potřeboval nejvíce - znalost jazyka a to nejen pasivní, ale především aktivní.** Proto v přípravných kurzech vidíme smysl a velkou pomoc jak pro cizince, tak pro nás.*

*Máme obavy o naši novou žákyni, jak zvládne přijímací zkoušky z ČJ, i když je jinak šikovná a bystrá děvče. **Zřejmě nakonec bude pokračovat pouze v učebním oboru, ale s její inteligencí a schopnostmi to bude veliká škoda.** Jistě se o přijímací zkoušky na SŠ pokusí, ale čeština pro ni na takové úrovni, jakou mají ostatní žáci, bude velmi obtížná.*

Zástupkyně ředitele, ZŠ Moravskoslezský kraj

*Žáci, kteří přijdou dva roky před nástupem na střední školu, nemohou obsáhnout všechnu látku českého jazyka **a i když jsem velice schopni a dobří, tak končí na učňovských oborech** z důvodu selhání u přijímacího řízení. Je to škoda a stává se to často.*

Učitelka ZŠ

*Zařadit tento kurz je nutností **i s časovou a finanční a osobností dotací**. Přicházejí děti **nadané**, ale s nulovou slovní zásobou **se nemohou rozvíjet v žádném předmětu** a ani vyučující nemá šanci na každou hodinu chystat plán pro jediného žáka v cizím jazyce.*

Učitel ČJL a kariérový poradce, ZŠ Jihomoravský kraj

..META*~

Vzdělávání žáků s OMJ je velmi náročné. Aby to fungovalo, je takový žák vzděláván inkluzivně, což znamená i inkluzivní hodnocení, které ovšem nelze očekávat v případě státní maturity. Tuto realitu dokládá příběh mé žákyně z Vietnamu, která v ČR absolvovala 9. třídu ZŠ a poté čtyři roky na SŠ. Byla to studentka velmi pracovitá a pilná, po celou dobu studia měla vyznamenání, ALE... státní maturitu z češtiny zvládla až na druhý pokus a s hodnocením dostatečná (což ale neodpovídá tomu, jak moc na své češtině pracovala).

Přípravný kurz češtiny by pomohl nejenom jí, ale hlavně pedagogům, kteří by pak nemuseli učit základní slovní zásobu a fráze, ale mohli se věnovat učení odborného jazyka.

Učitelka ČJL, SŠ Liberecký kraj

*Ukazuje se, že nedostatečnou podporu dětí s OMJ v důsledku odnášejí ony samy. **Studium na SŠ bývá náročné i s dostatečnou jazykovou vybaveností, natož bez ní.***

Učitelka ČJL, SŠ Praha

*Kurz základní přípravy na studium na českých školách je z mého pohledu nikoli potřebou, **ALE NUTNOSTÍ.***

Výchovná poradkyně, SŠ Karlovarský kraj

Zpracovala: Michaela Jiroutová, 2020

...META*~